

Kenderes Városi Önkormányzat

Közép- (2024-2026) és Hosszú távú (2024-2028) Vagyongazdálkodási Terve

Kenderes Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 36/2024. (III.20.) Kt. határozatával fogadta el.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	3
2. Helyzetértékelés	4
2.1. Település helyzete, helyzetének elemzése:	4
2.2. Önkormányzati vagyongazdálkodás jogi környezete.....	4
2.3. Önkormányzati vagyon kialakítása és rendeltetése.....	5
2.4. Önkormányzati vagyon összetétele	5
3. vagyongazdálkodási tevékenység.....	6
3.1 Közterület-használat (törzsvagyon – forgalomképtelen)	6
3.2 Intézményi vagyon (törzsvagyon – korlátozottan forgalomképes).....	6
3.3 Lakásgazdálkodás (üzleti vagyon – forgalomképes).....	6
3.4 Egyéb vagyontárgyak hasznosítása (üzleti vagyon – forgalomképes).....	7
4. vagyongazdálkodási koncepció, elképzelés	7
4.1 Középtávú vagyongazdálkodási terv (2024 - 2026.).....	8
4.2 Hosszú távú vagyongazdálkodási terv (2024 - 2028).....	9

1. Bevezetés

Magyarország Alaptörvénye 38. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy *az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon. A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése, a természeti erőforrások megóvása és a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele. A nemzeti vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit sarkalatos törvény határozza meg.*

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 106.§ (2) bekezdése rögzíti, hogy *a helyi önkormányzat vagyona a tulajdonából és a helyi önkormányzatot megillető vagyoni értékű jogokból áll, amelyek az önkormányzati feladatok és célok ellátását szolgálják.*

Az önkormányzati feladatok minél eredményesebb, színvonalasabb ellátásának alapja a hatékony vagyongazdálkodás. Az önkormányzati vagyonnal felelős módon, rendeltetésszerűen kell gazdálkodni.

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 9.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint az önkormányzatnak közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervet kell készítenie, valamint a vagyongazdálkodás legfontosabb kérdéseit, az önkormányzat érdekeinek megfelelően szabályozni kell. Meg kell határozni a magasabb szintű jogszabályoknak megfelelő helyi normákat, az önkormányzatnak meg kell alkotnia a vagyon hasznosítására és elidegenítésére vonatkozó szabályokat tartalmazó rendeleteit.

A helyi önkormányzat a vagyongazdálkodásának az [Alaptörvényben, valamint a 7. § \(2\) bekezdésében](#) meghatározott rendeltetése biztosításának céljából közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervet köteles készíteni.

A vagyongazdálkodási tervnek összhangban kell lennie az önkormányzat valamennyi rendeletével és szabályzataival.

A vagyongazdálkodási terv rögzíti az egyes vagyonelemeket forgalomképesség szerinti bontásban, tartalmazza a vagyontárgyak gyarapítására, kezelésére, hasznosítására vonatkozó célkitűzéseket, az önkormányzati gazdálkodás biztonságának, a likviditás megőrzésének, a beruházások ütemezett megvalósításának, a működési kiadások feltételeinek hatékony biztosítása mellett.

A vagyongazdálkodási terv alapvető célkitűzései:

- biztonságos feladatellátás feltételeinek megteremtése
- kiszámítható és átlátható gazdálkodás
- pénzügyi egyensúly biztosítása
- vagyon értékének megőrzése, növelése
- vagyon piacororientált bérbeadásának biztosítása
- a gazdaságosan nem hasznosítható ingatlanok értékesítése.

2. Helyzetértékelés

A tulajdonhoz való jog önkormányzati alapjog. A tulajdonost megillető jogokat az önkormányzat választott testülete, a Képviselő-testület gyakorolja. A Képviselő-testület felelősségi körébe tartozik az önkormányzat vagyonával történő eredményes és hatékony gazdálkodás.

A Képviselő-testületnek ezért elsődleges célja kell legyen egy olyan vagyongazdálkodási rendszer kialakítása, amelynek segítségével biztosítható a biztonságos feladatellátás.

Ennek alapja és elengedhetetlen feltétele az önkormányzati vagyon naprakész nyilvántartása, a vagyon állapotának folyamatos figyelemmel kísérése, a vagyon hasznosításával és fejlesztésével kapcsolatos célok megfogalmazása, célok megvalósításához szükséges feladatok ütemezése, valamint a vagyongazdálkodási tevékenység eredményességének, hatékonyságának folyamatos ellenőrzése.

Kiindulópontként fontos annak felmérése, hogy jelenleg mivel gazdálkodhatunk, mi az a vagyon, amely rendelkezésünkre áll a biztonságos feladatellátáshoz, s ehhez milyen jogszabályi háttér áll a rendelkezésünkre.

2.1. Település helyzete, helyzetének elemzése:

Kenderest igen előnyös infrastrukturális helyzet jellemezi, hiszen a 4-es főút áthalad a településen, ezzel közvetlen összeköttetést biztosít a fővárossal és Debrecennel is. Közvetlen vasútvonal is található a település mellett. Ezek a pozíciók alapvetően meghatározzák a város átfogó fejlődésének lehetséges irányvonalait. Ugyanakkor a jövőben arra kell törekedni, hogy ezen kedvező pozíciókat tovább erősítsük. A város jövőbeli fejlődésének fontos alapjai az ipari területek, az erre alkalmas, vagy alkalmassá tehető épületeinek teljes kihasználtságának elérése. A befektetők városunkba történő településéhez szükséges a megfelelő, vonzó befektetői környezet kialakítása, melyre a jövőben törekednünk kell. Ezzel új munkahelyek válnának elérhetővé a helyi lakosság számára, valamint hosszútávú bevételi forráshoz jutna településünk adók formájában. A fenti cél elérése mellett, azzal párhuzamosan szükséges a közszolgáltatásaink folyamatos fejlesztése a lehetőségeinkhez mérten, valamint a városban élő lakosság életminőségének emelése.

2.2. Önkormányzati vagyongazdálkodás jogi környezete

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény szabályozza az állam és a helyi önkormányzatok tulajdonában álló vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit, az állam és a helyi önkormányzatok kizárólagos tulajdonának körét, a nemzeti vagyon feletti rendelkezési jog alapvető korlátait és feltételeit, valamint az állam és a helyi önkormányzat kizárólagos gazdasági tevékenységeit.

A törvényben megfogalmazottaknak megfelelően az önkormányzat rendelkezik az önkormányzat tulajdonában álló vagyonnal való rendelkezés szabályairól szóló 22/2011. (VIII. 25.) önkormányzati rendelettel, amely meghatározza az önkormányzati vagyon csoportosítását, rendelkezik a tulajdonosi jogok gyakorlásáról, az ehhez kapcsolódó hatáskörökről, a vagyon hasznosításának, értékesítésének módjáról, feltételeiről.

A vagyon hasznosításának feltételeit nem csak az önkormányzat vagyonrendelete szabályozza, hanem

- a közterület használatának rendjéről szóló 1/2019. (I.22.) önkormányzati rendelet és
- az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérbeadásáról, valamint a lakbérek mértékéről szóló 9/2019. (IV.25.) önkormányzati rendelet.

2.3. Önkormányzati vagyon kialakítása és rendeltetése

A rendszerváltást követően az önkormányzatok egy hosszabb törvényalkotói folyamat révén jutottak jelentős, korábban állami tulajdonban lévő vagyonhoz. Az önkormányzati vagyon struktúrájának kialakítása alapvetően igazodott az állami feladatok lebontásához. Az állam az önkormányzatokra bízott feladatok ellátásának vagyoni alapjait engedte át az önkormányzatok tulajdonába.

2.4. Önkormányzati vagyon összetétele

Az Möt. 106.§ (2) bekezdése alapján *A helyi önkormányzat vagyona a tulajdonából és a helyi önkormányzatot megillető vagyoni értékű jogokból áll, amelyek az önkormányzati feladatok és célok ellátását szolgálják.*

Az Nvtv. 5.§ (1) bekezdése rögzíti, hogy *a helyi önkormányzat vagyona törzsvagyon vagy üzleti vagyon lehet.*

A helyi önkormányzat tulajdonában álló vagyon külön része a **törzsvagyon**, amely közvetlenül a kötelező önkormányzati feladatkör ellátását vagy hatáskör gyakorlását szolgálja:

- **forgalomképtelen törzsvagyon** az a vagyon, amely törvényben meghatározott kivétellel nem idegeníthető el, vagyonkezelői jog, jogszabályon alapuló, továbbá az ingatlanra közérdekből külön jogszabályban feljogosított szervek javára alapított használati jog, vezetékjog vagy ugyan ezen okokból alapított szolgálat, továbbá a helyi önkormányzat javára alapított vezetékjog kivételével nem terhelhető meg, biztosítékul nem adható, azon osztott tulajdon nem létesíthető:
 - a) helyi közutak és műtárgyaik,
 - b) a helyi önkormányzat tulajdonában álló terek, közparkok, közkertek,
 - c) a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzetközi kereskedelmi repülőtér, a hozzá tartozó légiforgalmi távközlő, rádió navigációs és fénytechnikai berendezésekkel és eszközökkel, továbbá a légiforgalmi irányító szolgálat elhelyezését szolgáló létesítményekkel együtt, valamint
 - d) a helyi önkormányzat tulajdonában álló – külön törvény rendelkezése alapján részére átadott –vizek, közcélú vízi létesítmények, ide nem értve a vízi közműveket,
 - e) a helyi önkormányzat tulajdonában álló, a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló [2018. évi CXXXIX. törvény](#) szerinti balatoni közstrandok.Helyi önkormányzat rendelete lakáscélú épületet forgalomképtelen törzsvagyonnak nem minősíthet, a korábbi ilyen minősítés pedig e rendelkezés hatályba lépésével megszűnik.
- **korlátozottan forgalomképes törzsvagyon** az a vagyon, amely hitelfelvétel és kötvénykibocsátás esetén annak fedezetéül nem szolgálhat, és kizárólag az állam, másik helyi önkormányzat vagy önkormányzati társulás részére idegeníthető el:

A helyi önkormányzat korlátozottan forgalomképes törzsvagyonát képezi

- a) a helyi önkormányzat tulajdonában álló közmű,

- b) a helyi önkormányzat tulajdonában álló, a helyi önkormányzat képviselő-testülete és szervei, továbbá a helyi önkormányzat által fenntartott, közfeladatot ellátó intézmény, költségvetési szerv elhelyezését, valamint azok feladatának ellátását szolgáló épület, épületrész,
- c) a helyi önkormányzat többségi tulajdonában álló, közszolgáltatási tevékenységet vagy parkolási szolgáltatást ellátó gazdasági társaságban fennálló, helyi önkormányzati tulajdonban lévő társasági részesedés, továbbá
- d) a Balatoni Hajózási Zrt.-ben fennálló, a helyi önkormányzat tulajdonában álló társasági részesedés.

A helyi önkormányzat tulajdonában álló forgalomképes **üzleti vagyon**:

- beépítetlen terület
- lakások
- helyiségek.

3. Vagyongazdálkodási tevékenység

A vagyongazdálkodási tevékenység a rendelkezésre álló vagyon működtetésére irányuló szabályok rögzítése, a vagyon felhasználása meghatározott tevékenység ellátása érdekében, mely magába foglalja a vagyon állagának megőrzését, gyarapítását, védelmét és hasznosítását.

A vagyongazdálkodás elengedhetetlen feltétele az önkormányzati vagyon naprakész nyilvántartása, a jelenlegi adatbázis pontosítása. A különböző szervezeti egységeknél lévő nyilvántartási rendszerek között meg kell teremteni az átjárhatóságot.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően az önkormányzat rendelkezik ingatlanvagyon-kataszter nyilvántartási rendszerrel. A hatékony vagyongazdálkodás érdekében indokolt az állomány naprakész műszaki állapotrögzítése, és más önkormányzati célokat szolgáló adatállománnyal történő kiegészítése, továbbá az adatok felhasználásának szélesebb körben való kiterjesztése.

3.1 Közterület-használat (törzsvagyon – forgalomképtelen)

Az önkormányzat forgalomképtelen ingatlanvagyonának területe összesen 2.591.850 m², mely ekkora területű utat és közterületet, s ennek fenntartását, fejlesztését jelenti.

A közterületek hasznosítása a közterület használatának rendjéről szóló 1/2019. (I.22.) önkormányzati rendelet előírásai alapján történik.

3.2 Intézményi vagyon (törzsvagyon – korlátozottan forgalomképes)

A korlátozottan forgalomképes intézményi ingatlanok a közvetlen közszolgálati célú vagyon körébe tartoznak.

3.3 Lakásgazdálkodás (üzleti vagyon – forgalomképes)

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 13. § (1) bekezdésének 9. pontja szerint a lakás-és helyiséggazdálkodás a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat.

Az önkormányzat tulajdonában lévő lakásállomány hasznosítását a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény, valamint e törvényben is meghatározott felhatalmazás alapján

- az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérbeadásáról, valamint a lakbérek mértékéről szóló 9/2019. (IV.25.) önkormányzati rendelet

alapján végezzük. Mind a törvény, mind a rendeletek meghatározzák a bérbeadás és elidegenítés eseteit és feltételeit, valamint a bérlő és bérbeadó alapvető jogait és kötelezettségeit.

3.4 Egyéb vagyontárgyak hasznosítása (üzleti vagyon – forgalomképes)

Az önkormányzat üzleti vagyonát képezik a lakásokon túlmenően a tulajdonában lévő:

- beépítetlen területei
- helyiségei.

A beépítetlen területek egy részének hasznosítása mezőgazdasági jellegű, a helyiségek bérbeadására az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérbeadásáról, valamint a lakbérek mértékéről szóló 9/2019. (IV.25.) önkormányzati rendelet kerül sor.

Az önkormányzat két 2020-ban felújított lakását jelölte ki piaci alapon bérbeadhatónak. A Szent István út 33/1. szám alatti orvoslakás egyelőre nincs bérbeadva, azt az elképzelések szerint a házi orvos részére biztosítjuk. (Amennyiben vállalja a településre költözést.)

A Petőfi út 1/1. szám alatti lakóházban jelenleg orvos bérlő él. Az ingatlan energetikai célú felújítását a Magyar Falu Program keretében tervezi önkormányzatunk, nyertes pályázat esetén.

4. Vagyongazdálkodási koncepció, elképzelés

Az Önkormányzat vagyongazdálkodásának célja:

- a vagyon növelése, gyarapítása (vásárlás, beruházás, adományozás)
- a meglévő vagyon fenntartása (üzemeltetés, karbantartás, felújítás)
- vagyonhasznosítás (bérbeadás, elidegenítés).

Elsődleges azonban a teljes önkormányzati vagyon műszaki állapotfelmérése, műszaki állapot szerinti kategorizálása, az esetlegesen szükséges műszaki beavatkozásokra vonatkozó költségbebecslések elkészítése, s ennek alapján az akár több évre szóló **karbantartási és felújítási terv, értékesítési terv** elkészítése. Ez az alapja a tervszerű és hatékony vagyongazdálkodásnak. Ezen túlmenően meg kell valósulnia az adatok folyamatos aktualizálásának, naprakészsége biztosításának.

A nyilvántartásnak tartalmaznia kell az ingatlanok üzemeltetéssel, karbantartással, felújításával kapcsolatban felmerült éves költségeket és az ingatlanok hasznosításából származó bevételeket, melyek ismeretében a tulajdonos felelősen tud döntést hozni. Ennek alapján tisztába kerül azzal, hogy a feladatellátáshoz milyen ingatlanok szükségesek, egy-egy kötelezően vagy önként vállalt feladat milyen költséget jelent az önkormányzat számára.

Fontos, hogy megtörténjen a rossz hatékonyságú, nagy költségráfordítással üzemeltethető vagyonelemek működtetésének gazdaságosabbá tétele, s ha ez nem biztosítható, ezen vagyonelemek értékesítése.

A vagyongazdálkodás átfogó céljai:

1.) Megfelelő formájú hasznosítás.

A teljes önkormányzati vagyont olyan módon kell hasznosítani, hogy az a lehetséges szinten biztosítsa az elérhető bevételi forrásokat, azaz törekedni kell arra, hogy az önkormányzati tulajdonnak azon részei, amelyek közvetlenül nem szükségesek a mindennapi feladataik ellátáshoz (pl: Művelődési Ház nagy terme, egy-egy nagyobb terem), azok megfelelő formában hasznosításra kerüljenek, bevételeket generáljanak. A Művelődési Ház nagyterme megfelelő helyet biztosíthatna egy-egy rendezvény megszervezésére, amely bizonyos mértékű bevételi forrást is adhatna az önkormányzat és helyi vendéglátó vállalkozás számára. További pl.: Árverés, aukció tartása saját leselejtezett, kivezetett tárgyakra. Külsős személyek invitálása. (Numizmatika, és egyéb gyűjteményekkel)

2.) Nyílt területek hasznosítása.

pl: autó, vagy motorsport, vagy bizonyos extrém sport szerelmeseinek.

3.) Turisztika.

A helybéli kulturális és történelmi örökségek új tartalommal való megtöltése. Megfelelő marketing terv kidolgozásával további munkahelyeket teremtene az itt élőknek. Mindezt elérhetnénk táborok szervezésével kis városunkba, osztálykirándulások ide történő A wellnessre vágyóknál -egy kölcsönös partneri ajánlással- ajánlanánk a kisújszállási Kumániát. Ezzel erősítve a két szomszédos település egymás közötti jó viszonyát.

4.1 Középtávú vagyongazdálkodási terv (2024 - 2026.)

- 4.1.1 A fenntartható növekedésre kell törekedni. Saját működési bevételeink kismértékű emelkedése érdekében a lakberek és a helyiségek bérleti díjainak tekintetében az önkormányzati rendelet szerint lehetséges inflációs hatások érvényesítését átgondolni.
- 4.1.2 Az éves költségvetéseken belül meg kell tartani a működési bevételek-kiadások, illetve a felhalmozási célú bevételek-kiadások egyensúlyát, felhalmozási célú bevétel semmilyen körülmények között nem fordítható működésre. A vagyon működtetéséből származó fedezet meghatározott részét az adott vagyontípus növelésére kell fordítani.
- 4.1.3 A bevételek – elsősorban az adók – egyenlőtlen teljesülése miatt változatlanul szükséges lehet folyószámlahitel igénybevétele.
- 4.1.4 Különös figyelmet kell fordítani a mezőgazdasági területek megfelelő hasznosítására, a bevételek növelésére.
- 4.1.5 A Horthy-kastély felújítása és turisztikai kihasználása kiemelt terület a városunk szempontjából. Emellett a szakképző intézmény működését is biztosítani szükséges, főként kollégium és tornacsarnok építésével.
- 4.1.6 Az iparterületeink kihasználtságát is szükséges megoldani a vállalkozások számára vonzóvá tételével.
- 4.1.7 Az önkormányzat tulajdonát képező utak, járdák esetében alapvető célkitűzés a régi, rossz állapotú utak, illetve járdák felújítása komplex program keretében, a pénzügyi lehetőségektől függően (pl. pályázatokon elnyert támogatásokkal) folyamatosan.

- 4.1.8. Pályázati lehetőségek feltárása az önkormányzati épületek épületenergetikai korszerűsítésére (pl.: Művelődési Ház, Rendőrség, Szent István út 54.), az épületek állagjavítása, hőszigetelése, nyílászáróinak cseréje, fűtéskorszerűsítésük – szükség esetén vizesblokkok és egyéb belső terek felújítása – érdekében.
- 4.1.9. A meglévő térfigyelő rendszer fejlesztése, bővítése, egyéb (rendsámfelismerő, sebességmérő) elektronikus rendszerek kihelyezése.
- 4.1.10. Folyamatosan fejleszteni kell a Hivatal és az intézmények informatikai infrastruktúráját.
- 4.1.11. Az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok (lakások, helyiségek) műszaki állapotának aktualizálása. Az olyan üres lakásokat, helyiségeket, melyek hasznosítása műszaki állapot vagy egyéb okok miatt nem megoldható, értékesítésre ki kell jelölni. Az önkormányzati lakásállomány korszerűsítése, kiemelt cél a komfortosítás és a lakások rendeltetésszerű használhatóságának hosszú távú fenntartása.
- 4.1.12. A hozzájárulás nélküli közterület-használatok felszámolása.
- 4.1.13. Az ingatlanvagyon hasznosítása során törekedni kell az eredményes gazdálkodásra.
- 4.1.14. A lakbér és közüzemi díjhátralékok kialakulásának megakadályozása. Azon hátralékok esetében, ahol a részletfizetési kedvezmény nem nyújt megoldást, a szerződések felmondása, a jogi eljárás megindítása.
- 4.1.15. Az önkormányzat tulajdonát képező piacok megfelelő kialakítása, nyitott-fedett piaci árusítás biztosítása. Parkolási lehetőség kialakítása.
- 4.1.16. Játsszóterek folyamatos karbantartása, gondozása, az anyagi lehetőségekhez mérten játszószerekkel való bővítése, fejlesztése.
- 4.1.15. A kerékpárhálózat fejlesztése Kenderes és Bánhalma között, illetve Kisújszállás és Kenderes között.
- 4.1.16. A bérlakás állomány bővítése külső forrás bevonásával, bérlakásprogram kidolgozása.
- 4.1.17. Illegális hulladéklerakó helyek megszüntetése.
- 4.1.18. Az önkormányzati beruházások, felújítások tervezése, kivitelezése során kiemelt figyelemmel kell lenni az akadálymentesítésre.

4.2 Hosszú távú vagyongazdálkodási terv (2024 - 2028)

- 4.2.1 Az önkormányzat vagyona műszaki állapotának folyamatos karbantartással történő megőrzésére kell törekedni – elsősorban pályázatokon elnyert támogatások felhasználásával – a vagyon gyarapítása érdekében.
- 4.2.2 Kiemelt feladat továbbra is a meglévő mezőgazdasági területeink maximális, de fenntartható kihasználásának biztosítása, az ebből eredő nyereség optimális felhasználása a további gazdaságos működés érdekében. Szükséges lenne a tárgyi és

személyi feltételek biztosítása, hogy a mezőgazdasági területeinket saját magunk művelhessük meg.

- 4.2.3 A Horthy család tisztelői, a megemlékezők számára fel kellene építeni egy, a jelenlegi Horthy-túrára építkező, de kibővített túraútvonalat. A volt Református iskola szálláslehetőségeinek hirdetése, téli-nyári kihasználásának biztosítása.
- 4.2.6. Fontos a rendvédelmi erők folyamatos jelenléte, ezért törekedni kell a Rendőrség épületének mielőbbi felújítására, a szükséges eszközökkel történő ellátására. A korábbi rendőrlakás felújítása után újra vonzóvá tehetnénk a települést egy itt letelepedni szándékozó rendőr számára.
- 4.2.5. Idősek ellátása érdekében szociális otthon kialakítása.
- 4.2.6. Értékesítésre kell kijelölni az önkormányzat által gazdaságosan nem hasznosítható, jogilag rendezett, per, teher és igénymentes forgalomképes telkeket.
- 4.2.7. Az ingatlanvagyonot gazdaságosan kell hasznosítani, vagy ha a gazdaságos hasznosítás nem megoldható, értékesíteni kell.
- 4.2.8. A térfigyelő kamerarendszer bővítésével, hatékony eljárások lefolytatásával az illegális hulladéklerakók felszámolása.
- 4.2.9. Hosszútávú, önfinanszírozó bérlakás program kidolgozása, önkormányzati szerepvállalás kidolgozása az elhagyott ingatlanok felújításában, bérbeadásában.
- 4.2.10. Mezőgazdasági területek önkormányzat által történő hasznosítása, a megtermelt termény tárolásának lehetőségének biztosítása.